

Indieningsformat Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie 2021-2027

Dit format wordt gebruikt om een rijksbijdrage aan te vragen voor de Regeling van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, van 16 oktober 2020, nr. IENW/BSK-2020/195119, houdende vaststelling van een tijdelijke regeling voor versnelling van maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie 2021-2027 (Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027).

De ingevulde en ondertekende aanvraag kunt u sturen naar ImpulsregelingKA@rws.nl

1. Totstandkoming

1.1 Ten behoeve van welke werkregio wordt dit voorstel ingediend?

[Netwerk Water & Klimaat, regio Utrecht Zuidwest](#)

1.2 Welke partij fungeert als kassier en aanvrager en ontvangt daarmee de beschikking vanuit het Rijk (NB dit moet een gemeente of provincie uit de werkregio zijn)?

Gemeente/Provincie: [Gemeente Utrecht](#)
Postadres: [Postbus 16200, 3500 CE Utrecht](#)
Bankrekeningnummer: *nog in te vullen*
Contactpersoon bij de kassier: *nog in te vullen*

1.3 Wat zijn de contactgegevens van de contactpersoon?

Naam contactpersoon: [Koen te Velde](#)
E-mailadres: koen.te.velde@hdsr.nl
Telefoonnummer: [06-11614966](#)
Organisatie: [Netwerk Water en Klimaat](#)

1.4 Wat is de adaptatie opgave? Welke prioriteiten kwamen naar voren uit de stresstesten en risicodialogen? Welke aanpak en maatregelen zijn prioritair in de uitvoeringsagenda?

Achtergrond

Sinds 2014 werken we samen aan een klimaatbestendige en waterrobuuste regio. In het Netwerk Water & Klimaat (voortaan NWK) van 14 gemeenten, provincie Utrecht, hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR) en de Veiligheidsregio Utrecht (VRU), werken we samen aan klimaatadaptatie- en wateropgaven, stimuleren we elkaar en wisselen we kennis en ervaring uit.

Onze missie? In 2050 hebben wij een klimaatbestendige en waterrobuuste regio Utrecht Zuidwest, waarbij het gebied en de samenleving zijn aangepast aan de gevolgen van klimaatverandering.

Om onze missie slagkracht te geven, hebben we een Regionale Adaptatie Strategie (RAS) ontwikkeld. Op basis van de kwetsbaarheden, bepaald in een regionale klimaatstresstest, hebben we een zevental strategieën opgezet. Langs deze strategieën stellen we de doelen voor 2050. Zodat de impact van overstromingen, hitte, droogte en wateroverlast binnen het acceptabele blijft.

Aanleiding

Om gemeenten tegemoet te komen in de opgave die voor hen ligt op gebied van klimaatadaptatie heeft het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat de Impulsregeling Klimaatadaptatie opgezet, op basis waarvan de werkregio's een bijdrage kunnen aanvragen voor het versnellen van klimaatadaptatiemaatregelen.

Het NWK hanteert de RASstrategie 'vergroten van de sponswerking van bodem- en watersysteem' als thematische paraplu voor de aanvraag van de impulsregeling. Elke gemeente, hoogheemraadschap en provincie heeft opgaven onder deze strategie. Denk aan het ontstenen en vergroenen van de openbare ruimte, groene gevels en -daken, afkoppelen en infiltreren van water in het bebouwd gebied met bijvoorbeeld wadi's. Ook maatregelen buiten bebouwd gebied vallen onder deze strategie, zoals het infiltreren van hemelwater op de Utrechtse Heuvelrug om wateroverlast in stedelijk gebied te beperken en meer water in de bodem te brengen.

Aanvraag

De partners van het NWK hebben bestuurlijk besloten de bijdrage vanuit de Impulsregeling Klimaatadaptatie, welke door het Rijk zijn berekend op maximaal 7,45 miljoen euro, via de verdeelsleutel die ook het Rijk hanteert toe te delen aan de veertien gemeenten. Elke gemeente wil namelijk graag maatregelen nemen om haar grondgebied beter bestand te maken tegen gevolgen van klimaatverandering. Het HDSR, de VRU en de provincie maken geen aanspraak op de impuls gelden. Zij liften mee met de gemeenten en dragen indien nodig bij in de cofinanciering.

De gemeenten die aan deze aanvraag deelnemen, hebben met de stresstest bepaald waar zich knelpunten voordoen en hebben in dialogen binnen hun organisaties en met gebiedspartijen buiten hun organisaties bepaald welke maatregelen zij daartegen nemen en op welke plekken. Ook in de planvorming en uitvoering van de maatregelen vinden interne en externe dialogen plaats. De gemeenten hebben de maatregelen opgenomen in een uitvoeringsagenda.

In deze eerste aanvraag bij het Rijk hebben zeven gemeenten maatregelen opgevoerd voor een bijdrage. Er is voor een totaal van €13.125.681,- aan maatregelen opgevoerd.

1.5 Er zijn enkele randvoorwaarden om in aanmerking te kunnen komen voor een bijdrage uit de impulsregeling klimaatadaptatie. Hieronder kunt u aangeven of deze aanvraag aan de voorwaarden voldoet. **Indien één of meerdere vragen met "Nee" beantwoord is, voldoet de aanvraag niet aan de voorwaarden en wordt de aanvraag niet in behandeling genomen.**

Voorwaarden	Voldoen het maatregelenpakket en het bijbehorende investeringsvoorstel aan de beschreven voorwaarde? (doorhalen wat niet van toepassing is)
1. Alle voorgestelde maatregelen zijn gebaseerd op stresstesten en risicodialogen en terug te vinden in de klimaatadaptatie uitvoeringsagenda's van de betrokken overheden.	Ja
2. De rijksbijdrage is nodig om adaptatiemaatregelen te versnellen. Versnellen kan gedaan worden door maatregelen in de tijd naar voren te halen, al geplande maatregelen uit te breiden om daarmee het effect te vergroten of nieuwe maatregelen op te pakken die wegens gebrek aan middelen tot het moment van aanvragen niet geprogrammeerd konden worden.	Ja
3. De kosten voor de opgevoerde maatregelen betreffen alleen kosten voor de realisatiefase (niet voor de voorbereidings- of onderzoeksfase).	Ja
4. De rijksbijdrage betreft alleen de (extra) kosten voor klimaatadaptatie maatregelen ter bestrijding van wateroverlast, droogte of gevolgenbeperking overstromingen. Bij bijvoorbeeld herstructurering van openbare ruimte, waarbij tevens klimaatadaptatie maatregelen worden getroffen, worden alleen de kosten van klimaatadaptatiemaatregelen opgenomen. Secundair mogen deze maatregelen natuurlijk bijdragen aan het oplossen van andere klimaatstressen (zoals hitte).	Ja
5. Alle voorgestelde maatregelen zijn haalbaar en uitgevoerd voor 31 december 2027.	Ja
6. De aangevraagde bijdrage wordt ingezet voor klimaatadaptatie maatregelen, het wordt niet ingezet voor regulier of achterstallig onderhoud (klimaatadaptatiemaatregelen kunnen uiteraard wel mee gekoppeld worden met onderhoudsprojecten).	Ja
7. Er wordt minimaal twee derde cofinanciering ingezet door de werkregio.	Ja
8. De cofinanciering bestaat niet uit andere rijksmiddelen (bijvoorbeeld Deltaprogramma Zoetwater of Deltaprogramma Hoogwaterveiligheid).	Ja
9. Het voorstel kan rekenen op bestuurlijk draagvlak en heeft commitment van tenminste twee bestuurslagen (gemeenten, provincie, waterschappen)	Ja
10. De voorgestelde maatregelen worden getroffen door overheden vanuit hun waterbeheertaken in de openbare ruimte. Waterschappen mogen ook op privaat terrein maatregelen uitvoeren, zolang het de eigen	Ja

waterbeheertaken betreft en het algemeen belang gediend wordt.	
11. De werkregio werkt mee met kennisdeling over behaalde resultaten en opgedane ervaring (bijvoorbeeld via het kennisprogramma klimaatadaptatie of de jaarlijkse monitoring van het Deltaprogramma).	Ja

2. Maatregelenpakket en investeringsvoorstel

Hieronder volgt een aantal vragen over het maatregelenpakket en de financiering daarvan.

2.1 Hoeveel rijksbijdrage wordt gevraagd (tot maximaal totaal beschikbare bedrag per werkregio)?

NWK vraagt met dit voorstel €4.123.452,- (inclusief BTW) aan.
De werkregio financiert zelf €13.041.679,- (inclusief BTW).
Voor de werkregio is via de verdeelsleutel totaal € 7.449.647,- beschikbaar. Het resterende bedrag voor latere aanvragen is daarmee €3.326.159,- (incl BTW).

2.2 Welk deel van de kosten van de klimaatadaptatie maatregelen betreft compensabele BTW? Het Ministerie van IenW keert een nettobedrag uit aan de aanvrager en stort de BTW (procentueel overeenkomend met het BTW aandeel van kosten van de maatregelen) in het BTW compensatiefonds. Daar kunnen provincies en gemeenten de compensabele BTW terug vragen.

Zie bijlage 3 voor een extra toelichting op de BTW.

De BTW over het totale bedrag is €2.278.011,- De rijksbijdrage van €4.123.452,- bestaat uit een netto component van €3.407.811,- en een BTW component van €715.640,- De netto component wordt direct overgemaakt aan de kassier.

In Bijlage 1 dient u de projecten waar de klimaatmaatregelen genomen worden toe te lichten. De tabel in Bijlage 2 dient een overzicht te geven van het totale pakket aan maatregelen. Geef in de tabel aan welke type uitvoeringsmaatregelen (zie bijlage 4 voor voorbeelden) er worden voorgesteld en wanneer deze zijn afgerond. Hoe is de financiering van het maatregelenpakket opgebouwd? Welke organisatie draagt hoe veel bij aan het maatregelenpakket?

2.3 Hoe heeft u beoordeeld dat deze maatregelen kosteneffectiever zijn dan andere te kiezen maatregelen om de klimaatstress te verminderen?

Waar voldoende ruimte is, is gekozen voor maatregelen bovengronds, zoals wadi's en andere voorzieningen om water vast te houden en te bergen. Maatregelen bovengronds zijn goedkoper dan maatregelen ondergronds, zoals infiltratieriolen en ondergrondse bergingsvoorzieningen. Bovendien kunnen met bovengrondse maatregelen vaak ook andere doelen meegekoppeld worden, zoals meer groen om hittestress te voorkomen en

een vergroting van de biodiversiteit. In dat geval is gekozen voor divers en zo veel mogelijk opgaand groen en niet alleen gras. Bijkomend voordeel van bovengrondse maatregelen is dat de werking van de voorzieningen zichtbaar is en dat kosten van beheer en onderhoud over het algemeen lager zijn.

Op plekken waar de ruimte beperkt is, is noodgedwongen gekozen voor ondergrondse voorzieningen.

2.4 Welke versnelling of extra adaptatiemaatregelen kunnen ten opzichte van de uitvoeringsagenda ontplooid worden door deze regeling? Probeer dit zo veel mogelijk te kwantificeren.

Met de bijdrage van het Rijk kunnen de deelnemende gemeenten de klimaatadaptatiemaatregelen sneller realiseren. Daarmee is hun grondgebied al eerder bestand tegen de gevolgen van klimaatverandering. Een aantal gemeenten neemt extra maatregelen met de bijdrage. In bijlage 1 hebben de gemeenten dat ieder voor hun maatregelen uitgewerkt.

3. Uitvoering

3.1 Hoe wordt door de werkregio gestuurd over de uitvoering van de maatregelen in dit pakket en eventuele wijzigingen? Hoe wordt binnen de werkregio besloten over eventuele veranderingen binnen het maatregelenpakket?

Deze eerste aanvraag is besproken aan de bestuurlijke Water & Klimaattafel (WKT) van het NWK en ondertekend door alle partners van het netwerk. Dezelfde WKT heeft eerder bepaald dat de bijdrage vanuit de Impulsregeling Klimaatadaptatie, waarop de regio kan rekenen, via een verdeelsleutel worden toegekend aan de veertien gemeenten. En dat eventuele niet benutte gelden worden verdeeld onder gemeenten die ze wel kunnen en willen gebruiken.

Voor de totstandkoming van deze eerste aanvraag is binnen het NWK een ambtelijke adviescommissie opgericht, bestaande uit medewerkers van een aantal van de partners en de inhoudelijk manager van het netwerk. De commissie heeft de aanvraag geregistreerd, door een informatiebijeenkomst te organiseren, de uitvraag aan de gemeenten te doen en te adviseren over binnengekomen aanvragen van deelnemende gemeenten. De commissie monitort straks ook de voortgang van de uitvoering en beoordeelt verzoeken voor eventuele wijzigingen. Indien nodig, stemt de commissie in de persoon van de inhoudelijk manager van het netwerk, af met het Rijk over wijzigingsvoorstellen. De commissie bundelt de eventuele vragen aan het Rijk en stelt die periodiek, maximaal eens per kwartaal.

Najaar 2021 start de commissie de voorbereidingen voor de aanvraag van voorjaar 2022.

3.2 Indien relevant, hoe en waarover vindt afstemming met beheerders van het Rijk (Zoals RWS, Pro-Rail, Staatsbosbeheer, Defensie, Rijksgebouwendienst) en/of over andere wel of niet vitaal en kwetsbare netwerken plaats?

Rijkswaterstaat, Prorail en Staatsbosbeheer zijn betrokken bij de totstandkoming van de RAS. Zij hebben er hun inbreng in geleverd en visie op gegeven. Met Staatsbosbeheer zijn we in gesprek over een gezamenlijk icoonproject in de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Met Rijkswaterstaat spreken we over klimaatbestendig maken van vitale en kwetsbare functies, zoals wegen, vaarwegen en bruggen en met Prorail hebben we contact over maatregelen op hun eigendommen, langs het spoor of op voormalige spoortrajecten.

4. Ondertekening

Bestuurlijke ondertekening door ten minste 50% van de partijen binnen de werkregio die deze aanvraag indient. Indien de provincie of waterschap niet binnen de werkregio voorkomen dient formele steunbetuiging georganiseerd te worden door een 'Letter of Support'. De provincie of waterschap spreekt daarmee goedkeuring uit over dit voorstel maar hoeft daar geen actief onderdeel van te zijn.

Organisatie	Naam en functie ondertekenaar	Datum	Handtekening
Kassier: Gemeente Utrecht	Wethouder		
Gemeente Bunnik	Wethouder		
Gemeente De Bilt	Wethouder		
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	Heemraad		
Provincie Utrecht	Gedeputeerde		
Gemeente Houten	Wethouder		
Gemeente IJsselstein	Wethouder		
Gemeente Lopik	Wethouder		
Gemeente Montfoort	Wethouder		
Gemeente Oudewater	Wethouder		
Gemeente Stichtse Vecht	Wethouder		
Gemeente Utrecht	Wethouder		
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	Wethouder		
Gemeente Wijk bij Duurstede	Wethouder		
Gemeente Woerden	Wethouder		
Gemeente Zeist	Wethouder		

Gemeente Bunnik

Bijlage 1 Omschrijving projecten

B1. Geef een omschrijving van het project. Geef daarbij specifiek aan welk deel van het project klimaatmaatregelen betreffen.

Project 1: herinrichting Oranjebuurt

Context

In 2020 is de startnotitie vastgesteld voor de [herinrichting Oranjebuurt](#).

1. De Oranjebuurt moet door de herinrichting een leefbare, veilige, duurzame, klimaatadaptieve en aantrekkelijke woon- en leefomgeving worden.
2. Bewoners van de Oranjebuurt hebben er straks een aantrekkelijke ruimte om elkaar te ontmoeten, te spelen en te recreëren.

Adaptatie opgave

Uit de stresstest komt naar voren dat de Oranjebuurt in Bunnik extreem gevoelig is voor zowel wateroverlast op straat als droogte. Dit komt door de hoge mate van verstening. De herinrichting van deze wijken heeft als doel deze problematiek sterk te reduceren en te beheersen.

In dit project wordt bestaande verharding waar mogelijk vervangen door extra groenvlakken of waterdoorlatende verharding. Tevens worden percelen, woningen en bedrijven voorzien van gescheiden (DWA/HWA) afvalwateraansluiting zodat actief afkoppelen effectief kan worden uitgevoerd en daarmee voor aanwonende betaalbaar en aantrekkelijk is. Om scheiding van stedelijke afvalwaterstromen mogelijk te maken, wordt het gemengde stelsel vervangen door gescheiden riolering.

Verspreid in de wijk worden openbare voorzieningen zoals wadi's, infiltratievelden en IT-riolering aangelegd. Om de bergingscapaciteit en de kwaliteit van scheiding verder te optimaliseren wordt waar mogelijk en verantwoord water zichtbaar en oppervlakkig vastgehouden, middels waterdoorlatende verharding geïnfiltreerd en/of afgevoerd.

Naast het beperken van wateroverlast en droogte zullen deze maatregelen tevens bijdragen aan verdere vergroening en daarmee ook een positieve bijdrage leveren aan de biodiversiteit en tegen hittestress.

Rijksbijdrage

Door de rijksbijdrage kunnen deze maatregelen in de hele buurt geëffectueerd en ingepast worden in het ontwerp. Zonder rijksbijdrage zijn daar onvoldoende middelen voor beschikbaar.

Project 2: herinrichting Engboogerdbuurt

Context

In 2019 is het plan voor de [herinrichting Engboogerdbuurt](#) vastgesteld.

1. De Engboogerdbuurt moet door de herinrichting een leefbare, veilige, duurzame, klimaatadaptieve en aantrekkelijke woon- en leefomgeving worden.
2. Bewoners van de Engboogerdbuurt hebben er straks een aantrekkelijke ruimte om elkaar te ontmoeten, te spelen en te recreëren.

Adaptatie opgave

Uit de stresstest komt naar voren dat de Oranjabuurt in Bunnik extreem gevoelig is voor zowel wateroverlast op straat als verdroging. Dit komt door de hoge mate van verstening. De herinrichting van deze wijken heeft tot doel deze problematiek sterk te reduceren en te beheersen.

In dit project wordt bestaande verharding waar mogelijk vervangen door extra groenvlakken of waterdoorlatende verharding. Tevens worden percelen, woningen en bedrijven voorzien van gescheiden (DWA/HWA) afvalwateraansluiting zodat actief afkoppelen effectief kan worden uitgevoerd en daarmee voor aanwonende betaalbaar en aantrekkelijk is. Om scheiding van stedelijke afvalwaterstromen mogelijk te maken wordt het gemengde stelsel vervangen door gescheiden riolering.

Verspreid in de wijk worden openbare voorzieningen zoals wadi's, infiltratievelden en IT-riolering aangelegd. Om de bergingscapaciteit en de kwaliteit van scheiding verder te optimaliseren wordt waar mogelijk en verantwoord water zichtbaar en oppervlakkig vastgehouden, middels waterdoorlatende verharding geïnfiltreerd en/of afgevoerd.

Naast het tegengaan van verdroging en wateroverlast zullen deze maatregelen tevens bijdragen aan verdere vergroening en daarmee ook een positieve invloed zijn op beperken van hittestress.

Rijksbijdrage

Door de rijksbijdrage kunnen deze maatregelen ingepast worden in het werk. Zonder rijksbijdrage zijn daar onvoldoende middelen voor beschikbaar.

Gemeente De Bilt

Bijlage 1 Omschrijving projecten

B1. Geef een omschrijving van het project. Geef daarbij specifiek aan welk deel van het project klimaatmaatregelen betreffen.

Project 1: Herinrichting La Plata

Context

De wijk La Plata in De Bilt is een wijk uit de jaren '60 van de vorige eeuw. Het noordelijk deel van deze wijk is redelijk ruim en groen van opzet, met rijwoningen met diepe voortuinen. Het zuidelijk deel bestaat uit kleine flatgebouwen van driehoog rondom een centrale speelplek. Naast deze speelplek bevinden zich bovendien een basisschool en een kinderdagopvang. De straten, de speelplek en (waar nodig) het groen worden opnieuw ingericht.

Adaptatie opgave

Binnen de herinrichting van de wijk La Plata zijn er kansen om klimaatadaptieve maatregelen te nemen. Uit de stresstesten blijkt namelijk dat dit gebied erg gevoelig is voor wateroverlast, droogte en hitte. De bewoners van de wijk herkennen zich ook in de stresstesten en maken zich zorgen. De huidige groenvoorziening is straks wellicht namelijk niet meer bestand tegen de (langdurige) droogte en de bewoners zijn ook bang dat het water straks bij hoosbuien in hun huizen staat in plaats van alleen nog op straat.

Door het ontsteden van verhard oppervlak en het aanbrengen van groen in combinatie met open verharding op parkeerplaatsen, kan overvloedig water beter worden vastgehouden en is daarmee langer beschikbaar voor de groenvoorziening. We vergroten de biodiversiteit door diverse soorten beplanting en bomen te gebruiken en beperken daarmee ook de kans op hittestress. Door een of meerdere laagte(s) aan te brengen in het groen, kan worden voorzien in de bergingscapaciteit die nodig is om overvloedig water vast te houden.

Rijksbijdrage

Het onderhoud vanuit wegenbeheer en groenbeheer is gepland voor 2022. Met de bijdrage vanuit de impulsregeling klimaatadaptatie kan de gemeente de wijk klimaatadaptief inrichten. Samen met een stedenbouwkundig bureau en besproken met bewoners van de wijk zijn ontwerpen gemaakt en is de haalbaarheid onderzocht. Maatregelen tegen wateroverlast, droogte en hitte worden dan verwerkt in het ontwerp en meegenomen in de uitvoering. Zonder de bijdrage heeft de gemeente geen middelen om deze extra maatregelen in deze wijk te nemen.

Gemeente Houten

Bijlage 1 Omschrijving projecten.

Projecten: HTN01 Appelgaarde, HTN02 Friezenpoort, HTN03 Kamillehof, HTN04 Bovencamp, HTN05 Tarweoord en HTN07 Kasteeltuin.

Context

De projecten HTN 01 Appelgaarde, 02 Friezenpoort, 03 Kamillehof, 04 Bovencamp, 05 Tarweoord en 07 Kasteeltuin zijn onderdeel van uitbreidingslocaties uit de jaren '70, '80, '90 en '00. In 2015 heeft de gemeente Houten het hele stedelijk watersysteem laten doorrekenen middels een 1D/2D hydraulische berekening. Dit heeft een rekenmodel opgeleverd. Met behulp van het model zijn verschillende extreme neerslagsscenario's doorgerekend (stresstest extreme neerslag) en risicolocaties bepaald.

Adaptatie opgave

De stresstest geeft aan dat bij een neerslaggebeurtenis "Herwijnen" (T100, 92 mm neerslag in 85 minuten) de Appelgaarde, Friezenpoort, Kamille hof, Bovencamp, Tarwe-oord en Kasteeltuin locaties zijn met hoog risico op waterschade. Regenwater zal bij 27 objecten (met een totaal van 126 woningen) boven het drempelniveau van de panden komen en waarschijnlijk naar binnen treden met waterschade en bijkomend negatief effect op de volksgezondheid. De gemeenteraad heeft tijdens de behandeling van het water- en rioleringsplan het gemeentelijk beschermingsniveau tegen extreme neerslag vastgesteld op de neerslaggebeurtenis T100. Er worden maatregelen getroffen op de locaties die t/m T100 waterschade oplopen.

De gemeente gaat deze risicolocaties saneren door regenwater van de gemengde riolering af te koppelen en vast te houden. Er worden additionele IT-leidingen aangelegd met een overloopvoorziening richting het nabijgelegen oppervlaktewater, waarmee je eerst regenwater bergt en infiltreert in de bodem en als laatste afvoert richting oppervlaktewater. Doordat de gemeente Houten een groot deel van het jaar kampt met een watertekort, is meer vasthouden en bergen van water zeer gewenst. Na uitvoering van de genoemde projecten is 19.000 m² openbare verharding afgekoppeld, waardoor jaarlijks ruim 15.250 m³ regenwater binnen het stedelijk gebied behouden blijft. Deze getallen nemen toe wanneer ook bewoners binnen de projectgrenzen meedoen via afkoppelen van verharding op eigen terrein.

Bewoners met een pand langs de nieuwe IT-leiding, worden gestimuleerd om hun daken en verharding aan de voorzijde van de woning bovengronds af te koppelen. De gemeente komt hiervoor in gesprek met de bewoners. Dat betekent een kans om ook hen te enthousiasmeren om ook hun eigen terreinen te ontstenen en te vergoeden. Daarnaast wordt kritisch gekeken of er overbodige openbare verharding binnen de projectgrenzen kan vervallen, waardoor meer ruimte voor groen ontstaat. Deze analyse is gedaan met behulp van een digitale Nutteloze verhardingtool van adviesbureau Sweco.

Rijksbijdrage

Door de rijksbijdrage kunnen de beoogde werkzaamheden eerder worden uitgevoerd dan gepland. De kans op waterschade bij bewoners is sneller gereduceerd en de risico's voor de volksgezondheid nemen af.

Project: HTN06 De Molen

Context

Bedrijfspannd De Molen ligt in de Wijk De Gilden, een uitbreidingslocatie die ontwikkeld is in de jaren '80 van de vorige eeuw. In 2015 heeft de gemeente Houten het hele stedelijk watersysteem laten doorrekenen middels een 1D/2D hydraulische berekening. Dit heeft een rekenmodel opgeleverd. Met behulp van het model zijn verschillende extreme neerslagsscenario's doorgerekend (stresstest extreme neerslag).

Adaptatie opgave

De stresstest geeft aan dat bij een neerslag gebeurtenis "Herwijnen" (T100, 92 mm neerslag in 85 minuten) De Molen een risicolocatie is. Regenwater, vermengd met huishoudelijk afvalwater vanuit het openbaar gebied, zal bij het bedrijfspannd boven het drempelniveau van het pand komen en naar binnen treden met risico's voor bedrijfseconomische/bouwkundige schade en de volksgezondheid.

De gemeente gaat deze risicolocatie saneren door een pop-up stuwconstructie te plaatsen. Deze stuw komt automatisch omhoog op het moment dat er regenwater het pand binnen dreigt te lopen. Deze gevolg beperkende maatregel is in deze situatie het meest doelmatig en effectief.

Rijksbijdrage

Door de rijksbijdrage kunnen de beoogde werkzaamheden eerder worden uitgevoerd dan gepland. De kans op waterschade bij het bedrijf en medewerkers is sneller gereduceerd en de risico's voor de volksgezondheid nemen af.

Gemeente IJsselstein

Bijlage 1 Omschrijving projecten

B1. Geef een omschrijving van het project. Geef daarbij specifiek aan welk deel van het project klimaatmaatregelen betreffen.

Project 1: Klimaatadaptieve speelplekken

Context

De gemeente IJsselstein kent ongeveer 160 speel- en sportplekken in de openbare ruimte. In de periode 2020 tot en met 2025 wordt een fors aantal van deze speelplekken opnieuw ingericht. Klimaatadaptatie wordt meegenomen in het ontwerpproces van een deel van deze speelplekken. Daarmee worden deze speelplekken onder andere onderdeel van de oplossing om water langer vast te houden en geleidelijk te infiltreren in de bodem. Door het tijdelijk bergen van water wordt wateroverlast beperkt en daarnaast draagt het bij aan het verminderen van droogte en hittestress.

Adaptatie opgave

In IJsselstein zijn twee stresstesten uitgevoerd. Hierdoor is bekend waar bij extreme neerslag wateroverlast op kan treden. De stresstesten wijzen ook uit welke speelplekken een bijdrage kunnen leveren aan het opvangen van regenwater en zo de sponswerking kunnen vergroten. Er zijn 15 locaties aangewezen als toekomstige klimaatadaptieve speelplekken. In 2021 worden de eerste 7 speelplekken omgevormd naar klimaatadaptieve speellocaties. Voor de speellocaties zelf betekent dit dat er een totaal aan 1261 m² aan verharding zal verdwijnen en 243,5 m² aan valondergronden. Totaal zal er in 2021 dus 1504,5 m² aan verharding verdwijnen en omgevormd worden naar groen door de inzet van de impuls gelden.

Op basis van een nieuwe verdiepende klimaatscan die eind 2021 wordt afgerond, zullen na 2021 nog eens 8 speelplekken omgevormd worden. Hierbij zal opnieuw een structureel deel van de verharding worden omgevormd naar groen.

Bij de omvorming wordt ingezet op de volgende maatregelen: laagtes aanbrengen in de openbare ruimte, natuurlijke speeltoestellen, wadi's inclusief pompjes en overbodige verharding omvormen naar groen. Al deze typen maatregelen zorgen ervoor dat de waterberging wordt vergroot.

Rijksbijdrage

Door de rijksbijdrage kunnen de klimaatadaptieve maatregelen eerder geïmplementeerd worden. Dit omdat de rijksbijdrage een aanvulling vormt op het reeds beschikbare budget. Zonder de bijdrage vanuit de impulsregeling zou klimaatadaptatie slechts beperkt geïntegreerd worden in het project om speel- en sportplekken aan te pakken. Daarnaast was er zonder de regeling simpelweg ingezet op meer simpele en goedkopere maatregelen (o.a. gras). De impulsregeling biedt ons de mogelijkheid maatregelen te nemen die de sponswerking van IJsselstein nog verder vergroten en wateroverlast beter tegengaan.

Gemeente Utrecht

Bijlage 1 Omschrijving projecten

Project 1: Taagdreef en omgeving

Context

De openbare ruimte in de buurt Taagdreef van de wijk Overvecht krijgt een nieuwe inrichting. Wegen, pleinen, riolering en het groen worden vervangen en heringericht. Op deze manier ontstaat een prettigere leefomgeving voor buurtbewoners. Het planvormingsproces loopt en de verwachting is dat de herinrichting eind 2022/begin 2023 in uitvoering gaat. Zie voor meer informatie [Taagdreef en omgeving, opnieuw inrichten openbare ruimte | Gemeente Utrecht](#).

Adaptatie opgave

De klimaatadaptatie opgave en de gemeentelijke aanpak staan beschreven in de [Visie Klimaatadaptatie Utrecht](#), die naar verwachting najaar 2021 door de Utrechtse gemeenteraad wordt vastgesteld. Op het gebied van wateroverlast is de belangrijkste opgave om de openbare ruimte zo in te richten dat zelfs een bui met een herhalingskans van eenmaal per 100 jaar niet tot schade leidt in aangrenzende panden of leidt tot stremming van wegen. Op het gebied van droogte is onze opgave om minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag vast te houden en nuttig te gebruiken op de plek waar deze valt.

Het gebied Taagdreef en omgeving voldoet nog niet aan beide doelstellingen. Om de doelstellingen te realiseren, wordt bij de herinrichting waar mogelijk verharding vervangen door groen. Daarmee zorgen we ervoor dat regenwater zo veel mogelijk direct in de bodem loopt. Daar waar dit niet mogelijk is worden infiltratieriolen aangebracht. Met het groenere straatprofiel ontstaat tevens meer ruimte om extreme buien op te vangen. De vergroening en versmalling van het straatprofiel dragen ook bij aan andere doelen als de verkeersveiligheid (snelheid terug van 50 naar 30 km per uur) en het realiseren van een gezonde, aantrekkelijke en hittebestendige leefomgeving.

Dit project is een vervolg op het project waarvoor eerder pilotsubsidie is ontvangen. Deze pilotsubsidie hebben we in mindering gebracht op de bijdrage die we nu van het Rijk vragen. Hierdoor vragen we voor dit project een bijdrage die minder is 33%. Daarnaast is het projectgebied uitgebreid ten opzichte van het oorspronkelijke projectgebied waarvoor we pilotsubsidie hebben aangevraagd.

Rijkssubsidie

Door de rijksbijdrage verruimen we het huidige projectbudget, waarmee we over extra middelen beschikken om de klimaatadaptatie opgave goed in te passen en met name om meer regenwater te kunnen vasthouden en infiltreren.

Project 2: Kanaleneiland-Noord-Noord

Context

De openbare ruimte in de buurt Kanaleneiland Noord-Noord van de wijk Kanaleneiland krijgt een nieuwe inrichting. Het betreft de Spaaklaan, Attleeplantsoen, Adenauerlaan en Trumanlaan. Wegen, riolering en het groen worden vervangen en heringericht. Op deze manier ontstaat een prettigere leefomgeving voor buurtbewoners. Het planvormingsproces is afgerond. De verwachting is dat de herinrichting eind 2021/begin 2022 in uitvoering gaat.

Adaptatie opgave

De klimaatadaptatie opgave en de gemeentelijke aanpak staan beschreven in de [Visie Klimaatadaptatie Utrecht](#), die naar verwachting najaar 2021 door de Utrechtse gemeenteraad wordt vastgesteld. Op het gebied van wateroverlast is de belangrijkste opgave om de openbare ruimte zo in te richten dat zelfs een bui met een herhalingskans van eenmaal per 100 jaar niet tot schade leidt in aangrenzende panden of leidt tot stremming van wegen. Op het gebied van droogte is onze opgave om minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag vast te houden en nuttig te gebruiken op de plek waar deze valt.

Het gebied Kanaleneiland Noord-Noord voldoet nog niet aan beide doelstellingen. Om de doelstellingen te realiseren wordt bij de herinrichting waar mogelijk verharding vervangen door groen. Daarmee zorgen we ervoor dat regenwater zo veel mogelijk direct in de bodem loopt. Daar waar dit niet mogelijk is worden infiltratieriolen aangebracht. Met het groenere straatprofiel ontstaat tevens meer ruimte om extreme buien op te vangen. De vergroening en versmalling van het straatprofiel dragen ook bij aan andere doelen als de verkeersveiligheid (snelheid terug van 50 naar 30 km per uur) en het realiseren van een gezonde, aantrekkelijke en hittebestendige leefomgeving.

Dit project is een vervolg op het project waarvoor eerder pilotsubsidie is ontvangen. Deze pilotsubsidie hebben we in mindering gebracht op de bijdrage die we nu van het Rijk vragen. Hierdoor vragen we voor dit project een bijdrage die minder is 33%.

Rijkssubsidie

Door de rijksbijdrage verruimen we het huidige projectbudget, waarmee we over extra middelen beschikken om de klimaatadaptatie opgave goed in te passen en met name om meer regenwater te kunnen vasthouden en infiltreren.

Project 3: Bernadottelaan en omgeving

Context

De openbare ruimte in de Bernadottelaan en de aangrenzende straten van de wijk Kanaleneiland krijgt een nieuwe inrichting. Wegen, pleinen, riolering en het groen worden vervangen en heringericht. Op deze manier ontstaat een prettigere leefomgeving voor buurtbewoners. Het planvormingsproces loopt en de verwachting is dat de herinrichting eind 2022/begin 2023 in uitvoering gaat.

Adaptatie opgave

De klimaatadaptatie opgave en de gemeentelijke aanpak staan beschreven in de [Visie Klimaatadaptatie Utrecht](#), die naar verwachting najaar 2021 door de Utrechtse gemeenteraad wordt vastgesteld. Op het gebied van wateroverlast is de belangrijkste opgave om de openbare ruimte zo in te richten dat zelfs een bui met een herhalingskans van eenmaal per 100 jaar niet tot schade leidt in aangrenzende panden of leidt tot stremming van wegen. Op het gebied van droogte is onze opgave om minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag vast te houden en nuttig te gebruiken op de plek waar deze valt.

De Bernadottelaan en omgeving voldoen nog niet aan beide doelstellingen. Om de doelstellingen te realiseren wordt bij de herinrichting waar mogelijk verharding vervangen door groen. Daarmee zorgen we ervoor dat regenwater zo veel mogelijk direct in de bodem loopt. Daar waar dit niet mogelijk is worden infiltratieriolen aangebracht. Met het groenere straatprofiel ontstaat tevens meer ruimte om extreme buien op te vangen. De vergroening en versmalling van het straatprofiel

dragen ook bij aan andere doelen als de verkeersveiligheid (snelheid terug van 50 naar 30 km per uur) en het realiseren van een gezonde, aantrekkelijke en hittebestendige leefomgeving.

Dit project is een vervolg op het project waarvoor eerder pilotsubsidie is ontvangen en eerder samen met het Rijk, woningbouwcorporatie Mitros, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en de provincie Utrecht in 2017 [een verkenning](#) is uitgevoerd naar klimaatbestendige maatregelen. De pilotsubsidie hebben we in mindering gebracht op de bijdrage die we nu van het Rijk vragen. Hierdoor vragen we voor dit project een bijdrage die minder is 33%.

Rijkssubsidie

Door de rijksbijdrage verruimen we het huidige projectbudget, waarmee we over extra middelen beschikken om de klimaatadaptatieopgave goed in te passen en met name om meer regenwater te kunnen vasthouden en infiltreren.

Project 4: Welgelegen

Context

De riolering en het meeste asfalt van de wegen in de buurten Welgelegen en Den Hommel zijn toe aan vervanging. Om de riolering te vervangen worden straten opengebroken. We gebruiken deze werkzaamheden om de omgeving groener, klimaatbestendig én verkeersveiliger in te richten. Het planvormingsproces is gestart en de verwachting is dat de herinrichting in 2023 in uitvoering gaat.

Adaptatie opgave

De klimaatadaptatie opgave en de gemeentelijke aanpak staan beschreven in de [Visie Klimaatadaptatie Utrecht](#), die naar verwachting najaar 2021 door de Utrechtse gemeenteraad wordt vastgesteld. Op het gebied van wateroverlast is de belangrijkste opgave om de openbare ruimte zo in te richten dat zelfs een bui met een herhalingskans van eenmaal per 100 jaar niet tot schade leidt in aangrenzende panden of leidt tot stremming van wegen. Op het gebied van droogte is onze opgave om minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag vast te houden en nuttig te gebruiken op de plek waar deze valt.

Het gebied Welgelegen voldoet nog niet aan beide doelstellingen. Om de doelstellingen te realiseren wordt bij de herinrichting waar mogelijk verharding vervangen door groen. Daarmee zorgen we ervoor dat regenwater zo veel mogelijk direct in de bodem loopt. Daar waar dit niet mogelijk is worden infiltratieriolen aangebracht. Met het groenere straatprofiel ontstaat tevens meer ruimte om extreme buien op te vangen. De vergroening en versmalling van het straatprofiel dragen ook bij aan andere doelen als de verkeersveiligheid (snelheid terug van 50 naar 30 km per uur) en het realiseren van een gezonde, aantrekkelijke en hittebestendige leefomgeving.

Rijkssubsidie

Door de rijksbijdrage verruimen we het huidige projectbudget, waarmee we over extra middelen beschikken om de klimaatadaptatieopgave goed in te passen en met name om meer regenwater te kunnen vasthouden en infiltreren.

Project 5: Laan van Puntenburg (Moreelse tuinen)

Context

De [Tuinen van Moreelse - CU2030](#) is de projectnaam voor het gebied tussen Hoog Catharijne, het spoor, de Nicolaas Beetstraat en de Catharijnesingel. Samen met bewoners, bedrijven en organisaties uit de directe omgeving werken we aan een prettigere woon- en werkomgeving in dit gebied. Meer groen, meer levendigheid; kortom een plek waar je graag wilt zijn.

Het plan voor de Tuinen van Moreelse wordt gefaseerd uitgevoerd. De eerste stap is het aanpakken van een deel van de Laan van Puntenburg: het stuk tussen de Moreelsebrug en de Inktpot. Door alle bouwactiviteiten is de bestrating hier de laatste jaren slechter geworden; ons doel is er een visitekaartje van het gebied van te maken. De start uitvoering is gepland voor eind 2021/ begin 2022.

Adaptatie opgave

De klimaatadaptatie opgave en de gemeentelijke aanpak staan beschreven in de [Visie Klimaatadaptatie Utrecht](#), die naar verwachting najaar 2021 door de Utrechtse gemeenteraad wordt vastgesteld. Op het gebied van wateroverlast is de belangrijkste opgave om de openbare ruimte zo in te richten dat zelfs een bui met een herhalingskans van eenmaal per 100 jaar niet tot schade leidt in aangrenzende panden of leidt tot stremming van wegen. Op het gebied van droogte is onze opgave om minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag vast te houden en nuttig te gebruiken op de plek waar deze valt.

De Laan van Puntenburg voldoet nog niet aan beide doelstellingen. Om de doelstellingen te realiseren wordt bij de herinrichting waar mogelijk verharding vervangen door groen. Daarmee zorgen we ervoor dat regenwater zo veel mogelijk direct in de bodem loopt. Daarnaast richt de gemeente het straatprofiel zo in dat tijdelijk meer neerslag kan worden geborgen zonder dat wateroverlast in panden kan ontstaan.

Rijkssubsidie

Door de rijksbijdrage verruimen we het huidige projectbudget, waarmee we over extra middelen beschikken om de klimaatadaptatieopgave goed in te passen en met name om meer regenwater te kunnen vasthouden en infiltreren.

Project 6: Hooghiemstraplein

Context

Het Hooghiemstraplein is een zeer stenig plein tussen de Binnenstad en de Biltse grift. De gemeente werkt hier samen met bewoners, bedrijven, gemeente en waterschap op initiatief van de bewoners aan een prettiger inrichting van het plein met meer groen. De start uitvoering is voorzien in de jaren 2022-2023.

Adaptatie opgave

De klimaatadaptatie opgave en de gemeentelijke aanpak staan beschreven in de [Visie Klimaatadaptatie Utrecht](#), die naar verwachting najaar 2021 door de Utrechtse gemeenteraad wordt vastgesteld. Op het gebied van wateroverlast is de belangrijkste opgave om de openbare ruimte zo in te richten dat zelfs een bui met een herhalingskans van eenmaal per 100 jaar niet tot schade leidt in aangrenzende panden of leidt tot stremming van wegen. Op het gebied van droogte is onze opgave om minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag vast te houden en nuttig te gebruiken op de plek waar deze valt.

Het Hooghiemstraplein voldoet nog niet aan de droogtedoelstelling. Om de doelstellingen te realiseren wordt bij de herinrichting waar mogelijk verharding vervangen door groen. Daarmee zorgen we ervoor dat regenwater zo veel mogelijk direct in de bodem loopt. De vergroening draagt ook bij aan het realiseren van een gezonde, aantrekkelijke en hittebestendige leefomgeving.

Rijkssubsidie

Door de rijksbijdrage kunnen de beoogde werkzaamheden eerder worden uitgevoerd dan gepland.

Project 7: Rivierenwijk

Context

De Rivierenwijk is een wijk in het zuiden van Utrecht. De wijk kent voor Utrechtse begrippen relatief weinig groen. Onder de werknaam Vergroening Rivierenwijk streven we naar het toevoegen van 10 ha groen en 1.000 bomen in de wijk. De planvorming is gestart in 2021 als onderdeel van de gemeentelijke maatregelen om de gevolgen van de coronacrisis tegen te gaan. De uitvoering van de eerste straten en pleinen is voorzien in 2022.

Adaptatie opgave

De klimaatadaptatie opgave en de gemeentelijke aanpak staan beschreven in de [Visie Klimaatadaptatie Utrecht](#), die naar verwachting najaar 2021 door de Utrechtse gemeenteraad wordt vastgesteld. Op het gebied van wateroverlast is de belangrijkste opgave om de openbare ruimte zo in te richten dat zelfs een bui met een herhalingskans van eenmaal per 100 jaar niet tot schade leidt in aangrenzende panden of leidt tot stremming van wegen. Op het gebied van droogte is onze opgave om minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag vast te houden en nuttig te gebruiken op de plek waar deze valt.

De wijk Rivierenwijk voldoet voornamelijk nog niet aan de droogtedoelstelling. Met het vervangen van 10 ha verharding door groen houden we meer regenwater in de wijk vast. Daarnaast ontlasten we het bestaande riool wat ook de kans op wateroverlast vermindert. De vergroening draagt ook bij aan het realiseren van een gezonde, aantrekkelijke en hittebestendige leefomgeving.

Rijkssubsidie

Door de rijksbijdrage kunnen de beoogde werkzaamheden eerder worden uitgevoerd dan gepland.

Project 8: Herderplein

Context

Het Herderplein is een buurtplein in de wijk Oog in Al en is in 1955 vormgegeven als kunstwerk. Omdat het plein inmiddels aan flinke slijtage onderhevig is, is besloten het plein en het kunstwerk te renoveren. Dit biedt direct kansen om het plein klimaatbestendiger in te richten. De start uitvoering is voorzien eind 2021/ begin 2022.

Adaptatie opgave

De klimaatadaptatie opgave en de gemeentelijke aanpak staan beschreven in de [Visie Klimaatadaptatie Utrecht](#), die naar verwachting najaar 2021 door de Utrechtse gemeenteraad wordt vastgesteld. Op het gebied van wateroverlast is de belangrijkste opgave om de openbare ruimte zo in te richten dat zelfs een bui met een herhalingskans van eenmaal per 100 jaar niet tot schade leidt in aangrenzende panden of leidt tot stremming van wegen. Op het gebied van droogte is onze opgave om minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag vast te houden en nuttig te gebruiken op de plek waar deze valt.

Uit de klimaatstresstest blijkt dat er op het plein en in de omliggende straten water blijft staan bij extreme piekbuien. Ook komt het plein door de hoeveelheid verharding als zeer warme plek uit de hittestresskaart. Daarnaast is het plein nu aangesloten op een gemengd rioelstelsel, terwijl in de nabijheid een infiltratierioel ligt.

In het plan wordt het nu al verdiept gelegen plein opnieuw geprofileerd met één centrale kolk midden op het plein. De kolken in de omliggende straten worden hierop aangesloten. Bij extreme hoosbuien blijft het water nu niet meer op straat staan, maar kan tijdelijk geborgen worden op het verdiepte plein. De centrale kolk wordt aangesloten op de infiltratieriolering waardoor het plein vertraagd leeg kan lopen.

In de randen van het plein wordt groen toegevoegd waar zoveel mogelijk regenwater naar toe kan stromen om ter plekke te infiltreren. Om hittestress tegen te gaan worden niet alleen een aantal bomen voor extra schaduw geplant, maar wordt ook een fontein aangelegd die op warme dagen voor veel verkoeling zal zorgen.

Met dit plan laten we zien dat we de openbare ruimte op een hoogwaardige manier zowel wateroverlast-, hitte- als droogtebestendig in kunnen richten en dat dit tevens bijdraagt aan de leefbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit van deze plek. Hiermee wordt het Herderplein het eerste waterplein van Utrecht.

Rijkssubsidie

Door de rijksbijdrage verruimen we het huidige projectbudget, waarmee we over extra middelen beschikken om de klimaatadaptatie opgave goed in te passen en met name om meer regenwater te kunnen vasthouden en infiltreren.

Project 9: Maria Majorplein (Mariaplaats)

Context

Aan de Mariaplaats, de verbindingroute tussen Utrecht Centraal en de Dom ligt de Pandhof Sinte Marie. Naast de middeleeuwse tuin bij de kloostergang ligt een plein, waar ooit de bijbehorende Maria Major kerk stond. De tuin is eigendom van de gemeente en wordt onderhouden door vrijwilligers.

De vrijwilligers die de tuin onderhouden hebben het initiatief genomen het plein en vooral de toegangen grondig op te knappen en te vergroenen. Als gemeente hebben we toegezegd het project uit te voeren als de initiatiefnemers met een goed ontwerp zouden komen en een groot deel van de benodigde financiële middelen bij elkaar zouden krijgen. Het ontwerp is nu ondertussen gemaakt (zie [MMXX Plan en uitwerking \(mariamajorxx.nl\)](http://MMXXPlanenuitwerking(mariamajorxx.nl))) en de gemeente is van plan het project uit te voeren.

Adaptatie opgave

De klimaatadaptatie opgave en de gemeentelijke aanpak staan beschreven in de [Visie Klimaatadaptatie Utrecht](#), die naar verwachting najaar 2021 door de Utrechtse gemeenteraad wordt vastgesteld. Op het gebied van wateroverlast is de belangrijkste opgave om de openbare ruimte zo in te richten dat zelfs een bui met een herhalingskans van eenmaal per 100 jaar niet tot schade leidt in aangrenzende panden of leidt tot stremming van wegen. Op het gebied van droogte is onze opgave om minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag vast te houden en nuttig te gebruiken op de plek waar deze valt.

Het plein voldoet nog niet aan de droogtedoelstelling. Om dit te realiseren wordt bij de renovatie ingezet op zo min mogelijk steen/asfalt. Zo worden boomspiegels aanzienlijk vergroot en vindt de afwatering daarnaartoe plaats. Daarnaast verkennen we de mogelijkheid van een ondergrondse waterberging, waar het regenwater kan infiltreren in de bodem en/of gebruikt kan worden voor het beregenen van het groen.

Rijkssubsidie

Door de rijksbijdrage verruimen we het huidige projectbudget waardoor we stenen kunnen verwijderen en de waterbergingen kunnen realiseren.

Project 10: Rotsoord

Context

Het gebied Rotsoord is een bedrijvenlocatie net ten zuiden van Binnenstad. De gemeentelijke ambitie is om Rotsoord te ontwikkelen als uitloper van de binnenstad met een functie als culturele en creatieve hotspot met meer aandacht voor verblijf en meer ruimte voor wonen. Hiervoor is een herinrichting van de openbare ruimte noodzakelijk. Deze moet tegemoetkomen aan wensen van bewoners en ondernemers, invulling geven geeft aan belangrijke maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie (vergroening en waterinfiltratie) en het creëren van een hoge verblijfskwaliteit passend bij de ambitie. Zie: [Nieuwe inrichting openbare ruimte Rotsoord | Gemeente Utrecht](#)

Fase 1 is ondertussen uitgevoerd. De start van de uitvoering van de volgende fases is voorzien vanaf 2023.

Adaptatie opgave

De klimaatadaptatie opgave en de gemeentelijke aanpak staan beschreven in de [Visie Klimaatadaptatie Utrecht](#), die naar verwachting najaar 2021 door de Utrechtse gemeenteraad wordt vastgesteld. Op het gebied van wateroverlast is de belangrijkste opgave om de openbare ruimte zo in te richten dat zelfs een bui met een herhalingskans van eenmaal per 100 jaar niet tot schade leidt in aangrenzende panden of leidt tot stremming van wegen. Op het gebied van droogte is onze opgave om minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag vast te houden en nuttig te gebruiken op de plek waar deze valt.

Het gebied Rotsoord voldoet met name nog niet aan de droogtedoelstelling. Om de doelstellingen te realiseren wordt bij de herinrichting waar mogelijk verharding vervangen door groen. Daarmee zorgen we ervoor dat regenwater zo veel mogelijk direct in de bodem loopt. Daar waar dit niet mogelijk is worden infiltratieriolen aangebracht. Met het groenere straatprofiel ontstaat tevens meer ruimte om extreme buien op te vangen. De vergroening draagt ook bij aan het realiseren van een gezonde, aantrekkelijke en hittebestendige leefomgeving.

Rijksbijdrage

Door de rijksbijdrage verruimen we het huidige projectbudget, waarmee we over extra middelen beschikken om de klimaatadaptatie opgave goed in te passen en met name om meer regenwater te kunnen vasthouden en infiltreren.

Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Bijlage 1 Omschrijving projecten

B1. Geef een omschrijving van het project. Geef daarbij specifiek aan welk deel van het project klimaatmaatregelen betreffen.

Project 1: Aanleg hemelwaterstelsel en aansluiting op wadi wijk Dennenhorst Driebergen

Context

In de wijk Dennenhorst in Driebergen is het gemengde rioolstelsel ernstig verouderd en dient vervangen te worden. Deze rioolvervanging is opgenomen in het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan.

Adaptatie opgave

Driebergen is gelegen aan de flanken van de Utrechtse Heuvelrug. Bij hevige regenval stroomt het hemelwater de heuvel af en veroorzaakt in de laaggelegen verharde gebieden wateroverlast. Het beleid van de gemeente is erop gericht om het hemelwater zoveel mogelijk te infiltreren om zo de wateroverlast en de verdroging van de Heuvelrug tegen te gaan. De wijk Dennenhorst ligt in het zuidelijke, laaggelegen deel van Driebergen en kent relatief hoge grondwaterstanden. Bij de rioolvervanging wordt het hemelwater afgekoppeld en afgevoerd naar een wadi. Hiermee wordt tevens de kans op overstorten vanuit een riooloverstort op de kwetsbare kwelwateren richting de Langbroekerwetering teruggedrongen.

Rijksbijdrage

Met de rijksbijdrage kan er circa 12.000 m² verhard oppervlak extra ca 5 jaar eerder worden afgekoppeld. Het project zou anders over vele jaren gefaseerd worden uitgevoerd. Doordat nu meerdere fases tegelijk kunnen worden uitgevoerd is optimalisatie mogelijk.

Gemeente Wijk bij Duurstede

Bijlage 1 Omschrijving projecten

B1. Geef een omschrijving van het project. Geef daarbij specifiek aan welk deel van het project klimaatmaatregelen betreffen.

Project 1: afkoppelen en toevoegen groen kruising Steenstraat Zandweg

Context

De Zandweg is de belangrijkste toegangsweg naar het centrum van Wijk bij Duurstede. De kruising Zandweg – Steenstraat kan worden gezien als 'aantreegebied' van de binnenstad. Het gebied is nu erg versteend. De kruising wordt opnieuw ingericht en veiliger/overzichtelijker gemaakt

Adaptatie opgave

Uit de stresstest blijkt dat er bij hevige neerslag op de belangrijke ontsluitingsweg de Zandweg wateroverlast kan optreden. Tevens zijn er wateroverlastlocaties aan de Steenstraat bekend. Bij de herinrichting van de kruising Zandweg – Steenstraat en directe omgeving, komt zo min mogelijk steen en asfalt terug. Er worden perken met beplanting toegevoegd. De verharding wordt afgekoppeld, waarna het hemelwater via een aan te leggen infiltratierool kan infiltreren in de bodem. De kruising Zandweg – Steenstraat ligt op een hoog punt. Door de kruising af te koppelen en het water vast te houden, stroomt er minder hemelwater naar de lagere gedeelten van de Zandweg en de Steenstraat, zodat deze gedeelten minder gevoelig worden voor wateroverlast. Het infiltreren van hemelwater in de bodem heeft tevens een positief effect op de grondwaterstanden en helpt daarmee tegen droogte.

Rijksbijdrage

De rijksbijdrage wordt gebruikt om de verharding af te koppelen, het hemelwater vast te houden en extra groen toe te voegen. Zonder rijksbijdrage had de gemeente deze klimaatadaptatiemaatregelen vanwege beperkt budget nu niet kunnen nemen.

Project 2: Water bergen en infiltreren kruising Frankenweg – Nieuweweg - Zandweg

Context

De Zandweg is de belangrijkste toegangsweg naar het centrum van Wijk bij Duurstede. Op de kruising Frankenweg – Nieuweweg – Zandweg is nu een voorrangskruising en ligt een plateau. De gemeente is voornemens om de kruising her in te richten als rotonde.

Adaptatie opgave

Uit de stresstest blijkt dat bij hevige neerslag op de belangrijke ontsluitingsweg de Zandweg wateroverlast kan plaatsvinden. Het hemelwater kan dan moeilijk wegstromen omdat de kruising is ingericht als een plateau. De gemeente is voornemens om de kruising her in te richten als rotonde. Daarmee wordt de afstroming van het hemelwater verbeterd. Er ontstaat daarnaast ruimte om een infiltratievoorziening (wadi) te maken, waar het hemelwater kan infiltreren. Het verhard oppervlak wordt daarop afgekoppeld. Het infiltreren van hemelwater in de bodem heeft tevens een positief effect op de grondwaterstanden en daarmee tegen droogte.

Rijksbijdrage

De rijksbijdrage wordt ingezet om de infiltratievoorziening (wadi) te kunnen realiseren. Zonder rijksbijdrage was aanleg van de wadi vanwege beperkt budget niet mogelijk.

Project 3: Herinrichting Koninginnebuurt in Langbroek

Context

De Koninginnebuurt is een woonbuurt in Langbroek uit de jaren '50/'60. De openbare ruimte en ook de riolering is aan vervanging toe. De Koninginnebuurt bestaat uit vijf straten (Margrietlaan, Marijkelaan, Irenelaan, Beatrixlaan en de Julianalaan). In deze wijk zijn ruim honderd woningen en een aantal bedrijven gevestigd. De hele Koninginnebuurt wordt opnieuw ingericht, de bestrating wordt vernieuwd en de bomen worden vervangen.

Adaptatie opgave

De oude riolering wordt vervangen en daarbij wordt een gescheiden riolering (DWA en HWA-riool) aangebracht. De gehele openbare ruimte en de voorkant van alle aangrenzende woningen/bedrijven worden afgekoppeld. Dit betreft ruim 18.000 m² aan verhard oppervlak. Door de hoge grondwaterstand is het niet mogelijk om te infiltreren en wordt het hemelwater geloosd op oppervlaktewater. Gelijktijdig wordt de wijk voorzien van een drainagesysteem om de grondwateroverlast die bewoners ondervinden op te lossen. Uit de stresstest komt naar voren dat er in de wijk plaatselijk wateroverlast kan ontstaan. Door het aanleggen van een hemelwaterstelsel wordt het rioolstelsel robuuster en geeft dit minder wateroverlast.

Rijksbijdrage

De rijksbijdrage wordt ingezet om het verhard oppervlak af te koppelen van de riolering door een apart HWA-stelsel aan te leggen. Zonder rijksbijdrage was dit vanwege beperkt budget niet mogelijk.

Project 4: Aanleg wadi/greppelsysteem nabij Hordenplein in Wijk bij Duurstede

Context

Het Hordenplein en omgeving wordt opnieuw ingericht. De bestaande sporthal is gesloopt en daarvoor in de plaats is een nieuw appartementengebouw de "Hortus" gebouwd.

Adaptatie opgave

Het plein, het appartementengebouw en de omgeving worden volledig afgekoppeld. Dit betreft ruim 8.500 m² aan verhard oppervlak. Het afgekoppelde gebied wordt aangesloten op een wadi en een greppelsysteem waarbij het hemelwater wordt vastgehouden en geïnfiltreerd in de ondergrond. Uit de stresstest en uit waarnemingen komt naar voren, dat nabij het Hordenplein plaatselijk wateroverlast kan ontstaan. Het infiltreren van hemelwater in de bodem heeft tevens een positief effect op de grondwaterstanden en is daarmee goed tegen droogte.

Rijksbijdrage

De rijksbijdrage wordt ingezet om het verhard oppervlak af te koppelen van de riolering door het aanleggen van een wadi en greppelsysteem. Het hemelwater wordt daarbij vastgehouden en geïnfiltreerd. Zonder rijksbijdrage was aanleg van de wadi vanwege beperkt budget niet mogelijk.

Gemeente Zeist

Bijlage 1 Omschrijving projecten

B1. Geef een omschrijving van het project. Geef daarbij specifiek aan welk deel van het project klimaatmaatregelen betreffen.

Project 1: Kroostweg

Context

De Kroostweg (deel Griftlaan – Oirschotlaan) wordt in 2022 gerenoveerd. De weg is aan vervanging toe. Riolering komt uit 1956, maar is technisch nog in goede staat en zal daarom niet worden vervangen.

Adaptatie opgave

Uit onze analyse op straatniveau (Klimaatlabels van Sweco) blijkt dat de Kroostlaan gevoelig is voor wateroverlast en droogte. Dit laat zich vooral zien in schade aan panden bij hevige neerslag en schade aan bomen en een aantal delen van de landschappelijke beplanting bij langdurige droogte. Ook lopen panden in deze straat enig risico op funderingsschade bij droogte. Bij het groot onderhoud van de weg is de verwachting dat zo'n 70% van de jaarsom aan neerslag kan worden afgekoppeld door hemelwater op te vangen in infiltratiekolken die bij té veel neerslag kunnen afvoeren op het vuilwaterstelsel. Zo neemt de kans op wateroverlast af en wordt de grondwaterstand lokaal aangevuld.

Rijksbijdrage

Normaalgesproken koppelen we klimaatadaptatiemaatregelen aan de vervanging van de riolering, omdat dat kosteneffectiever is. Met de rijksbijdrage kunnen we nu al maatregelen treffen, zonder riolering te vervangen.

Project 2: Dr. s' Jacoblaan e.o.

Context

De wijk Valckenbosch (Dr. s' Jacoblaan e.o.) zal in 2022-2024 worden gerenoveerd. De weg is aan vervanging toe. Riolering komt uit 1954, maar is technisch nog in goede staat en zal daarom niet worden vervangen.

Adaptatie opgave

Uit onze analyse op straatniveau (Klimaatlabels van Sweco) blijkt dat de Dr. s' Jacoblaan en omgeving gevoelig zijn voor wateroverlast en droogte. Dit laat zich vooral zien in schade aan panden en verkeershinder bij hevige neerslag. Daarnaast ervaren we schade aan bomen en de landschappelijke beplanting bij langdurige droogte. Bij het groot onderhoud van de weg is de verwachting dat zo'n 70% van de jaarsom aan neerslag kan worden afgekoppeld door hemelwater op te vangen in infiltratiekolken die bij té veel neerslag kunnen afvoeren op het vuilwaterstelsel. Ook is er ruimte om het plaatselijke groen in te zetten voor tijdelijke waterberging en infiltratie. Zo neemt de kans op wateroverlast af en wordt de grondwaterstand lokaal aangevuld.

Rijksbijdrage

Normaalgesproken koppelen we klimaatadaptatiemaatregelen aan de vervanging van de riolering, omdat dat kosteneffectiever is. Met de rijksbijdrage kunnen we nu al maatregelen treffen, zonder riolering te vervangen.

Project 3: Kwikstaartlaan

Context

De Kwikstaartlaan zal in 2022 worden gerenoveerd. De weg is aan vervanging toe. Riolering komt uit 1977, maar is technisch nog in goede staat en zal daarom niet worden vervangen.

Adaptatie opgave

Uit onze analyse op straatniveau (Klimaatlabels van Sweco) blijkt dat de Kwikstaartlaan gevoelig is voor wateroverlast. Dit laat zich vooral zien in verkeershinder en deels schade aan panden bij hevige neerslag. Bij het groot onderhoud van de weg is de verwachting dat zo'n 70% van de jaarsom aan neerslag kan worden afgekoppeld door hemelwater op te vangen in infiltratiekolken die bij té veel neerslag kunnen afvoeren op het vuilwaterstelsel. Zo neemt de kans op wateroverlast af en wordt de (grond)waterstand lokaal aangevuld.

Rijksbijdrage

Normaalgesproken koppelen we klimaatadaptatiemaatregelen aan de vervanging van de riolering, omdat dat kosteneffectiever is. Met de rijksbijdrage kunnen we nu al maatregelen treffen, zonder riolering te vervangen.

Project 4: Griffensteijnselaan

Context

De Griffensteijnselaan zal in 2022-2023 worden gerenoveerd. De weg is aan vervanging toe. Riolering komt uit 1961, maar is technisch nog in goede staat en zal daarom niet worden vervangen.

Adaptatie opgave

Uit onze analyse op straatniveau (Klimaatlabels van Sweco) blijkt dat de Griffensteijnselaan gevoelig is voor wateroverlast en droogte. Dit laat zich vooral zien in schade aan panden bij hevige neerslag en schade aan bomen en landschappelijke beplanting bij langdurige droogte. Bij het groot onderhoud van de weg is de verwachting dat zo'n 50% van de jaarsom aan neerslag kan worden afgekoppeld door hemelwater te leiden naar de naastgelegen groenstrook en watergang. Zo neemt de kans op wateroverlast af en wordt de (grond)waterstand lokaal aangevuld.

Rijksbijdrage

Normaalgesproken koppelen we klimaatadaptatiemaatregelen aan de vervanging van de riolering, omdat dat kosteneffectiever is. Met de rijksbijdrage kunnen we nu al maatregelen treffen, zonder riolering te vervangen.

Project 5: Ontstenen zinloze verharding

Context

In Zeist ligt bijna 100.000 m² "zinloze verharding". Dit is verharding die extra is ten op zichten van geldende normen voor onder andere trottoirs. Op basis van de zinlozeverhardingstool kunnen we in Zeist slimme keuzes maken bij het actief ontstenen en daarmee vergroenen. Hierbij maken we ook gebruik van een prioriteringsadvies van adviesbureau Sweco. We hebben namelijk niet de (financiële en praktische) mogelijkheden om alle zinloze verharding in een keer te verwijderen. In het advies worden parameters voor klimaatadaptatie, biodiversiteit en grootte van de verhardingsvakken tegen elkaar gewogen. We beginnen met de vakken die de grootste winst

behalen en goed inpasbaar zijn in de overige uitvoeringsplanningen.

Adaptatie opgave

De locaties waar wateroverlast en droogte aandachtspunten zijn worden als eerst ontsteend. Er wordt ook gekeken naar een impuls aan de biodiversiteit.

Rijksbijdrage

In 2022 wordt met de rijksbijdrage 700m² extra vergroend. Dat brengt het totaal voor dit project op 2100 m².

Bijlage 2, behorende bij de aanvraag Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie 2021-2027																				
Naam werkregio: Netwerk Water en Klimaat																				
Gemeente		Maatregelcategorie	Maatregel	Binnen welk project wordt deze maatregel uitgevoerd	Op welke locatie wordt deze maatregel uitgevoerd	Totale kosten klimaatadaptatieve deel (inclusief BTW)	BTW (compensabel)	Rijksbijdrage (inclusief BTW)	% Rijksbijdrage (totaal max een derde, kan per maatregel afwijken)	BTW over Rijksbijdrage (via BTW compensatiefonds)	Rijksbijdrage netto	Geef aan welke organisatie hoeveel bijdraagt	Wat is de planning voor de uitvoering van deze maatregel (start uitvoering t/m volledige realisatie)?	Aan het verminderen van welke klimaatstress draagt deze maatregel bij?				Dragen de voorgestelde maatregelen ook bij aan het behalen van andere doelstellingen? Denk hierbij bijvoorbeeld aan zoetwater beschikbaarheid, verbeteren van waterkwaliteit, vergroening, verbeteren natuur/biodiversiteit, energietransitie of verbeteren volksgezondheid.	Aan welke output draagt deze maatregel bij? Probeer hierbij zoveel mogelijk te kwantificeren (bijv. X m3 water bergen)	Welke versnelling of extra adaptatiemaatregelen kunnen ten opzichte van de uitvoeringsagenda ontplooid worden door deze regeling? Probeer dit zo veel mogelijk te kwantificeren.
Bunnik	1	Ruimtelijke inrichting	Vernieuwen van de inrichting met waterpasserend en -doorlatend materiaal, geen tegels toepassen, functiestroken bestaande uit groenvakken en grasbetonkeien.	Herinrichting Oranjebuurt tot € 765.300	Diverse straten	€ 153.060	€ 26.564	€ 23.993	16%	€ 4.164	€ 19.829	Gemeente Bunnik resterende bedrag	Medio 2022 t/m eind 2023	Ja	droogte	wateroverlast	gevolgbeperking	Verbetering van de leefbaarheid in de Oranjebuurt	+10mm waterberging over alle straten; totaal ca. 340m3 water	Met de bijdrage vanuit de impulsregeling kan de hele wijk nu klimaatadaptief ingericht worden. Anders had de gemeente vanwege beperkt budget keuzes moeten maken waar wel en waar geen klimaatadaptatiemaatregelen genomen konden worden.
Bunnik	2	Water vasthouden en benutten	Water oppervlakkig begeleiden naar groenvakken incl. overloopvoorziening	Herinrichting Oranjebuurt tot € 360.700	Diverse straten	€ 72.140	€ 12.520	€ 20.500	28%	€ 3.558	€ 16.942	Gemeente Bunnik resterende bedrag	Medio 2022 t/m eind 2023	Ja		Ja	Ja		+1mm waterberging over alle straten; totaal ca. 34m3 water	Met de bijdrage vanuit de impulsregeling kan de hele wijk nu klimaatadaptief ingericht worden. Anders had de gemeente vanwege beperkt budget keuzes moeten maken waar wel en waar geen klimaatadaptatiemaatregelen genomen konden worden.
Bunnik	3	Water bergen (capaciteitsvergroting)	Het realiseren van 2 tot 4 wadi's met slokop	Herinrichting Oranjebuurt tot € 25.050	Diverse straten	€ 25.000	€ 4.339	€ 3.500	14%	€ 607	€ 2.893	Gemeente Bunnik resterende bedrag	Medio 2022 t/m eind 2023	Ja		Ja	Ja	Wadi's hebben een zuiverende werking. Via het geïnfiltreerde water, wordt de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit verbeterd.	+2mm waterberging over alle straten; totaal ca. 68m3 water	Met de bijdrage vanuit de impulsregeling klimaatadaptatie kunnen 2 extra wadi's gerealiseerd worden.
Bunnik	4	Vergroten van de afvoercapaciteit	Zo veel als mogelijk scheiden van DWA en HWA. Door water direct lokaal te infiltreren, kan de afvoercapaciteit worden verkleind of gehandhaafd	Herinrichting Oranjebuurt, tot € 2.404.500	Diverse straten	€ 240.450	€ 41.731	€ 27.000	11%	€ 4.686	€ 22.314	Gemeente Bunnik resterende bedrag	Medio 2022 t/m eind 2023	Ja		Ja	Ja		+10mm waterberging over alle straten; totaal ca. 340m3 water	Met de bijdrage vanuit de impulsregeling kan de hele wijk nu klimaatadaptief ingericht worden. Anders had de gemeente vanwege beperkt budget keuzes moeten maken waar wel en waar geen klimaatadaptatiemaatregelen genomen konden worden.
Bunnik	5	Ruimtelijke inrichting	Aanbrengen infiltratievoorziening en vergroening	Openbare ruimte wijk Engboogerdbuurt te Bunnik	Gemeente Bunnik	€ 441.000	€ 76.537	€ 147.000	33%	€ 25.512	€ 121.488	Gemeente Bunnik resterende bedrag	Najaar 2021 - Zomer 2022	Ja		Ja	Ja	Vergroening, vergroting van biodiversiteit en natuurwaarde, tegengaan van hittestress, versterking van de leefbaarheid in de wijk Engboogerdbuurt	Vergroten van het bestaande groenareaal naar ca. 7.500 m2 groen. Uitbreiden van het aantal bomen van ca. 90 naar 150 stuks. Aanleggen van 3500 m2 waterdoorlatende bestrating. Aanleggen van 2000 m2 aan WADI's.	Met de bijdrage vanuit de impulsregeling kan de hele wijk nu klimaatadaptief ingericht worden. Anders had de gemeente vanwege beperkt budget keuzes moeten maken waar wel en waar geen klimaatadaptatiemaatregelen genomen konden worden.
De Bilt	6	Ruimtelijke inrichting	Laagtes aanbrengen, ontstenen verhard oppervlak, aanbrengen groen	Herinrichting La Plata	Gemeente De Bilt	€ 726.000	€ 126.000	€ 242.000	33%	€ 42.000	€ 200.000	Gemeente De Bilt €400.000 ex BTW	2022	Ja		Ja	Nee	Verbeteren volksgezondheid, vergroenen, versterken natuurwaarden/biodiversiteit	Er kan 2.850 m3 water worden geborgen. Er komt 2700 m2 open verharding bij. De hoeveelheid extra water, dat kan infiltreren, wordt nog bepaald.	Met de bijdrage vanuit de impulsregeling klimaatadaptatie kan de gemeente de wijk klimaatadaptief inrichten. Maatregelen tegen wateroverlast, droogte en hitte worden dan verwerkt in het ontwerp en meegenomen in de uitvoering. Zonder de bijdrage heeft de gemeente geen middelen om deze extra maatregelen in deze wijk te nemen.
IJsselstein	7	Ruimtelijke inrichting	Laagtes aanbrengen in openbare ruimte, ontstenen verhard oppervlak, vergroenen, waterberging vergroten	Project klimaatadaptieve speelplekken IJsselstein	15 locaties in de gemeente IJsselstein (Verschillen in maatregelen tussen locaties)	€ 300.000	€ 52.066	€ 100.000	33%	€ 17.355	€ 82.645	Gemeente IJsselstein: €175.000, Provincie Utrecht: €25.000	Start uitvoering 2021, volledige realisatie (verwacht): 2023/2024.	Ja		Ja	Nee	Het voorstel voor de aanleg van de klimaatadaptieve speelplekken draagt bij aan vergroening en versterken van natuurwaarden en biodiversiteit in de gemeente IJsselstein.	Op 15 plekken zal meer ruimte komen om water te bergen. Daarnaast worden grote oppervlakken verharding verwijderd, totaal ruim 1.500 m2.	Het is mogelijk voor de gemeente IJsselstein nu in te zetten op het omvormen van 15 plekken. Dit geeft ons de mogelijkheid meer water te bergen, te vergroenen en de biodiversiteit op 15 diverse plekken in de stad te verbeteren. Zonder deze regeling zou de focus enkel liggen op simpele vergroening (o.a. gras) en was niet gekeken naar de mogelijkheden om wateroverlast tegen te gaan.
Houten	8	Water vasthouden en benutten	Afkoppelen via IT riool, bergen/infiltreren/opstuwten met overloop naar oppervlaktewater	Appelgaarde	LOCATIE 670-671-672-673-674-675 + 643	€ 189.950	€ 32.966	€ 62.683	33%	€ 10.879	€ 51.804	127.266	2021-2022	Ja		Ja	Nee	zoetwaterbeschikbaarheid, verbeteren waterkwaliteit en natuur, vergoenen stedelijk gebied, afkoppelen regenwater op eigen terrein.	5.000 m2 afgekoppeld	Door de rijksbijdrage kunnen de beoogde werkzaamheden eerder worden uitgevoerd dan gepland. De kans op waterschade bij bewoners is sneller gereduceerd en de risico's voor de volksgezondheid nemen af.
Houten	9	Water vasthouden en benutten	Wegprofiel omkeren en regenwater infiltreren, overloop via IT riolering naar watergang	Friezenpoort	LOCATIE 697-698	€ 31.172	€ 5.410	€ 10.287	33%	€ 1.785	€ 8.501	20.885	2021-2022	Ja		Ja	Nee	zoetwaterbeschikbaarheid, verbeteren waterkwaliteit en natuur, vergoenen stedelijk gebied, afkoppelen regenwater op eigen terrein.	2.278 m2 afgekoppeld	Door de rijksbijdrage kunnen de beoogde werkzaamheden eerder worden uitgevoerd dan gepland. De kans op waterschade bij bewoners is sneller gereduceerd en de risico's voor de volksgezondheid nemen af.
Houten	10	Water vasthouden en benutten	Afkoppelen via IT riool, infiltreren met overloop naar oppervlaktewater	Kamillehof	LOCATIE 724-725-726	€ 81.353	€ 14.119	€ 26.846	33%	€ 4.659	€ 22.187	54.506	2021-2027	Ja		Ja	Nee	zoetwaterbeschikbaarheid, verbeteren waterkwaliteit en natuur, vergoenen stedelijk gebied, afkoppelen regenwater op eigen terrein.	2.260 m2 afgekoppeld	Door de rijksbijdrage kunnen de beoogde werkzaamheden eerder worden uitgevoerd dan gepland. De kans op waterschade bij bewoners is sneller gereduceerd en de risico's voor de volksgezondheid nemen af.
Houten	11	Water vasthouden en benutten	Afkoppelen, IT riool, greppel graven, overloop oppervlaktewater	Bovencamp	LOCATIE 629-633-634-635-637-639	€ 496.932	€ 86.244	€ 163.988	33%	€ 28.461	€ 135.527	332.944	2022-2023	Ja		Ja	Nee	zoetwaterbeschikbaarheid, verbeteren waterkwaliteit en natuur, vergroenen stedelijk gebied, afkoppelen regenwater op eigen terrein.	6.112 m2 afgekoppeld	Door de rijksbijdrage kunnen de beoogde werkzaamheden eerder worden uitgevoerd dan gepland. De kans op waterschade bij bewoners is sneller gereduceerd en de risico's voor de volksgezondheid nemen af.
Houten	12	Water vasthouden en benutten	Afkoppelen, IT riolering en infiltreren in bodem, overloop naar oppervlaktewater	Tarweoord	LOCATIE 631	€ 64.479	€ 11.191	€ 21.278	33%	€ 3.693	€ 17.585	43.201	2022-2023	Ja		Ja	Nee	zoetwaterbeschikbaarheid, verbeteren waterkwaliteit en natuur, vergroenen stedelijk gebied, afkoppelen regenwater op eigen terrein.	586 m2 afgekoppeld	Door de rijksbijdrage kunnen de beoogde werkzaamheden eerder worden uitgevoerd dan gepland. De kans op waterschade bij bewoners is sneller gereduceerd en de risico's voor de volksgezondheid nemen af.
Houten	13	Ruimtelijke inrichting	Beweegbare waterkering ter bescherming gebouw tegen regenwater vanaf openbare ruimte	De Molen	LOCATIE 632	€ 106.488	€ 18.481	€ 35.141	33%	€ 6.099	€ 29.042	71.347	2022-2023	Nee		Ja	Ja	verbeteren volksgezondheid		Door de rijksbijdrage kunnen de beoogde werkzaamheden eerder worden uitgevoerd dan gepland. De kans op waterschade bij het bedrijf en de medewerkers is sneller gereduceerd en de risico's voor de volksgezondheid nemen af.

Houten	14	Water vasthouden en benutten	Afkoppelen via IT riool, bergen/infiltreren/opstuwen met overloop naar oppervlaktewater	Kasteeltuin	LOCATIE 676-729-730-731-734-735-787	€ 188.944	€ 32.792	€ 62.352	33%	€ 10.821	€ 51.530	126.593		2022-2023	Ja	Ja	Nee	zoetwaterbeschikbaarheid, verbeteren waterkwaliteit en natuur, vergroenen stedelijk gebied, afkoppelen regenwater op eigen terrein.	2.826 m2 afgekoppeld	Door de rijksbijdrage kunnen de beoogde werkzaamheden eerder worden uitgevoerd dan gepland. De kans op waterschade bij bewoners is sneller gereduceerd en de risico's voor de volksgezondheid nemen af.
Utrecht	15	Water vasthouden en benutten	Rioolvervanging en integrale herinrichting, waarbij voortaan regenwater volledig wordt gescheiden van het afvalwater en maximaal wordt vastgehouden in het gebied. Het vasthouden gebeurt door infiltratie, enerzijds door zoveel mogelijk verharding te verwijderen en anderzijds door de aanleg van infiltratievoorzieningen zoveel mogelijk in het groen. Het project kenmerkt zich door optimale samenwerking.	Taagdreef	Utrecht	€ 2.541.000	€ 441.000	€ 400.000	16%	€ 69.421	€ 330.579	€ 100.000 uit pilotsubsidie Klimaatadaptatie. Restbudget vooralsnog volledig door Gemeente Utrecht. Beschikbare middelen op dit moment 10,8 miljoen ex. BTW		2023-2025	Ja	Ja	Nee	volksgezondheid, hittestress, vergroening, verbeteren kwaliteit openbare ruimte, verkeersveiligheid (50 naar 30 km per uur), bewustwording door zichtbare regenwaterafvoer.	Doel is 4,8 ha openbaar verhard oppervlak en 1,5 ha particulier dakoppervlak af te koppelen van de riolering. In totaal wordt er in de vorm van waterpasserende verharding (fundering), wadi's en IT-riolering 1600 m3 waterberging gerealiseerd.	De extra middelen zorgen ervoor dat het project sneller in uitvoering kan gaan en er meer kansen benut kunnen worden om te vergroenen en daarmee water te kunnen vasthouden.
Utrecht	16	Water vasthouden en benutten	Rioolvervanging en integrale herinrichting waarbij voortaan regenwater wordt vastgehouden en ter plaatse wordt geïnfiltreerd, enerzijds door zoveel mogelijk verharding te verwijderen en anderzijds door de aanleg van infiltratievoorzieningen.	Kanaleiland-Noord Noord	Utrecht	€ 847.000	€ 147.000	€ 182.333	22%	€ 31.645	€ 150.689	€ 100.000 uit pilotsubsidie Klimaatadaptatie. Restbudget vooralsnog volledig door Gemeente Utrecht		2021-2023	Ja	Ja	Nee	volksgezondheid, hittestress, vergroening, verbeteren kwaliteit openbare ruimte, verkeersveiligheid (50 naar 30 km per uur)	Doel is 1,5 ha openbare verharding en 1,16 ha aan particuliere dakverharding af te koppelen waarvan 0,5 ha via vergroening.	De extra middelen zorgen ervoor dat het project sneller in uitvoering kan gaan en er meer kansen benut kunnen worden om te vergroenen en daarmee water te kunnen vasthouden.
Utrecht	17	Water vasthouden en benutten	Rioolvervanging en integrale herinrichting waarbij voortaan regenwater wordt vastgehouden en ter plaatse wordt geïnfiltreerd, enerzijds door zoveel mogelijk verharding te verwijderen en anderzijds door de aanleg van infiltratievoorzieningen.	Bernadottelaan	Utrecht	€ 1.452.000	€ 252.000	€ 300.000	21%	€ 52.066	€ 247.934	€ 100.000 uit pilotsubsidie Klimaatadaptatie. Restbudget vooralsnog volledig door Gemeente Utrecht		2022-2025	Ja	Ja	Nee	volksgezondheid, hittestress, vergroening, verbeteren kwaliteit openbare ruimte, verkeersveiligheid (50 naar 30 km per uur), bewustwording door zichtbare regenwaterafvoer.	Doel is 4,3 hectare openbare verharding en 1,5 ha aan particuliere dakoppervlak af te koppelen. Mate van vergroening nog niet bekend.	De extra middelen zorgen ervoor dat het project sneller in uitvoering kan gaan en er meer kansen benut kunnen worden om te vergroenen en daarmee water te kunnen vasthouden.
Utrecht	18	Water vasthouden en benutten	Rioolvervanging en integrale herinrichting waarbij voortaan regenwater wordt vastgehouden en ter plaatse wordt geïnfiltreerd, enerzijds door zoveel mogelijk verharding te verwijderen en anderzijds door de aanleg van infiltratievoorzieningen.	Weigelegen	Utrecht	€ 1.331.000	€ 231.000	€ 338.972	25%	€ 58.830	€ 280.142	Restbudget vooralsnog volledig door Gemeente Utrecht		2023-2026	Ja	Ja	Nee	volksgezondheid, hittestress, vergroening, verbeteren kwaliteit openbare ruimte, verkeersveiligheid (50 naar 30 km per uur)	Doel is 2,8 ha openbaar verhard oppervlak af te koppelen van de riolering. In totaal wordt er in de vorm van waterpasserende verharding (fundering), wadi's en IT-riolering 420 m3 waterberging gerealiseerd.	De extra middelen zorgen ervoor dat het project sneller in uitvoering kan gaan en er meer kansen benut kunnen worden om te vergroenen en daarmee water te kunnen vasthouden.
Utrecht	19	Water vasthouden en benutten	Herinrichting van de weg waarbij minder verharding en meer groen terugkomt en regenwater ter plaatse wordt vastgehouden.	Laan van Puntenburg, onderdeel plan Moreelse Tuinen	Utrecht	€ 242.000	€ 42.000	€ 80.667	33%	€ 14.000	€ 66.667	Restbudget door de partijen die betrokken zijn bij de vernieuwing van het Stationsgebied.		2022	Ja	Ja	Nee	volksgezondheid, hittestress, vergroening, verbeteren kwaliteit openbare ruimte,	Bij de herinrichting wordt ca. 3500 m2 verharding vergroend. Tevens worden wadi's aangelegd	De extra middelen zorgen ervoor dat het project sneller in uitvoering kan gaan en er meer kansen benut kunnen worden om te vergroenen en daarmee water te kunnen vasthouden.
Utrecht	20	Water vasthouden en benutten	Herinrichting van het plein, waarbij minder verharding en meer groen terugkomt en water onder het plein wordt vastgehouden.	Hooghiemstraplein	Utrecht	€ 302.500	€ 52.500	€ 100.833	33%	€ 17.500	€ 83.333	HDSR 57.500, Ondernemersfond 50.000, Gemeente 100.000		2022-2023	Ja	Ja	Nee	volksgezondheid, hittestress, vergroening, verbeteren kwaliteit openbare ruimte,	Doel is 0,2 ha openbare verharding en 0,08 ha dakoppervlak af te koppelen via wadi's. Minimaal 0,02 ha oppervlak wordt vergroend.	De extra middelen zorgen ervoor dat het project sneller in uitvoering kan gaan en er meer kansen benut kunnen worden om te vergroenen en daarmee water te kunnen vasthouden.
Utrecht	21	Water vasthouden en benutten	Benutten van zoveel mogelijk vergroeningskansen in de wijk door verharding te vervangen door groen. Hiermee wordt meer regenwater vastgehouden en benut.	Rivierenwijk	Utrecht	€ 1.815.000	€ 315.000	€ 400.000	22%	€ 69.421	€ 330.579	Restbudget gemeente Utrecht		2022-2024	Ja	Ja	Nee	volksgezondheid, onderwijs, hittestress, vergroening, verbeteren kwaliteit openbare ruimte	Lange termijn doel is 10 ha openbare verharding af te koppelen door deze te vergroenen. Met rijksbijdrage minimaal 0,6 ha te realiseren.	De extra middelen zorgen ervoor dat het project sneller in uitvoering kan gaan en er meer kansen benut kunnen worden om te vergroenen en daarmee water te kunnen vasthouden.
Utrecht	22	Water vasthouden en benutten	Herinrichting van het plein, waarbij minder verharding en meer groen terugkomt en water onder het plein wordt vastgehouden.	Herderplein	Utrecht	€ 36.300	€ 6.300	€ 12.100	33%	€ 2.100	€ 10.000	Restbudget gemeente Utrecht		2021-2022	Ja	Ja	Nee	volksgezondheid, onderwijs, hittestress, vergroening, verbeteren kwaliteit openbare ruimte	Doel is 0,35 ha openbare verharding af te koppelen. 0,013 ha oppervlak wordt vergroend.	De extra middelen zorgen ervoor dat het project sneller in uitvoering kan gaan en er meer kansen benut kunnen worden om te vergroenen en daarmee water te kunnen vasthouden.
Utrecht	23	Water vasthouden en benutten	Herinrichting van het plein, waarbij minder verharding en meer groen terugkomt en water onder het plein wordt vastgehouden.	Maria Majorplein (Mariaplaats)	Utrecht	€ 181.500	€ 31.500	€ 60.500	33%	€ 10.500	€ 50.000	Gemeente Utrecht vooralsnog 45.000 euro, gesprekken over hogere bijdrage lopen. Verder vele donateurs. Totale kosten 550.000 euro nu geraamd op ex. BTW		2022-2024	Ja	Ja	Nee	volksgezondheid, hittestress, vergroening, verbeteren kwaliteit openbare ruimte, ontmoetingsplek	Doel is 0,13 ha openbare verharding en 0,13 ha dakoppervlak af te koppelen via infiltratievoorzieningen met een inhoud van 35 m3.	De extra middelen zorgen ervoor dat het project sneller in uitvoering kan gaan en er meer kansen benut kunnen worden om te vergroenen en daarmee water te kunnen vasthouden.
Utrecht	24	Water vasthouden en benutten	Herinrichting van het gebied waarbij verharding te vervangen door groen. Hiermee wordt meer regenwater vastgehouden en benut. Daarnaast wordt het riool vervangen, waarbij het regenwater wordt gescheiden van het vuilwater en regenwater ter plaatse wordt vastgehouden.	Rotsoord	Utrecht	€ 242.000	€ 42.000	€ 80.667	33%	€ 14.000	€ 66.667	Restbudget vooralsnog volledig door Gemeente Utrecht		2023-2024	Ja	Ja	Nee	volksgezondheid, hittestress, vergroening, verbeteren kwaliteit openbare ruimte	Doel is 2,7 ha openbare verharding af te koppelen via wadi's. Hiervan wordt 0,23 ha oppervlak vergroend. Inhoud wadi's 400 m3	De extra middelen zorgen ervoor dat het project sneller in uitvoering kan gaan en er meer kansen benut kunnen worden om te vergroenen en daarmee water te kunnen vasthouden.
Utrechtse Heuvelrug	25	Water vasthouden en benutten	Bij rioolvervanging van hele wijk hemelwater volledig afkoppelen, aanleg hemelwaterstelsel met vergrote bergingscapaciteit, dat volledig is aangesloten op wadi.	Rioolvervanging Dennenhorst	Driebergen, wijk Dennenhorst	€ 3.708.650	€ 643.650	€ 771.074	21%	€ 133.823	€ 637.251	Gemeente UH resterende bedrag		2022-2024	Ja	Ja	Nee	Volksgezondheid, verbeteren waterkwaliteit	In het projectgebied wordt in totaal 28.400 m2 verhard oppervlak afgekoppeld en volledig geïnfiltreerd.	Door deze regeling kan er circa 12.000 m2 verhard oppervlak extra ca 5 jaar eerder dan nu financieel mogelijk is worden afgekoppeld. Project zou anders over vele jaren gefaseerd worden uitgevoerd. Door het nu kunnen uitvoeren van meerdere fases tegelijk is optimalisatie mogelijk.

Wijk bij Duurstede	26	Water vasthouden en benutten	Infiltratiერიოლენ აანბრენენ აფკოპენ ვან ვერჰარდ ოპერვლაკ.	Reconstructie en herinrichting Zandweg	Kruising Steenstraat Zandweg en omgeving	€ 268.012	€ 46.514	€ 89.337	33%	€ 15.505	€ 73.832	66% gemeente en 33% Rijk (totale bijdragen voor het project Zandweg vanuit de gemeente is ongeveer 2.330.110,- euro)	Medio zomer 2022	Ja	Ja	Ja	Het hemelwater wordt gescheiden van het afvalwater dit voorkom onnodig transport en zuiveren van schoon hemelwater. Het verminderen van het verharde oppervlakte is postitief voor de waterkwaliteit omdat er minder riooloverstorten plaatsvinden.	Verhard oppervlak afkoppelen tenminste 5.542 m2. In het project kan ca. 220 m1 permeo Ø 600 gelegd worden dit resulteert in 220 x 0,28 m3/m = 61,60 m3	Grote koppelkans is het afkoppelen van de verharding en het infiltreren van het regenwater in de bodem. Dat kan goed onder de Zandweg, omdat de ondergrond voornamelijk uit zand bestaat en de weg hoger gelegen is dan de omliggende omgeving. De rijksbijdrage is nodig om deze kans te kunnen realiseren.
Wijk bij Duurstede	27	Water vasthouden en benutten	Infiltratievoorziening aanbrengen (wadi's en greppels) en afkoppelen van verhard oppervlak.	Reconstructie en herinrichting Zandweg	Kruising Frankenweg – Nieuweweg - Zandweg en omgeving	€ 49.072	€ 8.517	€ 16.357	33%	€ 2.839	€ 13.518	66% gemeente en 33% Rijk (totale bijdragen voor het project Zandweg vanuit de gemeente is ongeveer 2.330.110,- euro)	Medio zomer 2022	Ja	Ja	Nee	Het hemelwater wordt gescheiden van het afvalwater dit voorkom onnodig transport en zuiveren van schoon hemelwater. Het verminderen van het verharde oppervlakte is postitief voor de waterkwaliteit omdat er minder riooloverstorten plaatsvinden.	Verhard oppervlak afkoppelen tenminste 4.000 m2.	Koppelkans bij dit project is het maken van een rotonde, waardoor de afwatering wordt verbeterd en er ontstaat ruimte om een wadi te maken waar het regenwater in kan infiltreren. De rijksbijdrage is nodig om de wadi te kunnen realiseren
Wijk bij Duurstede	28	Water vasthouden en benutten	Infiltratievoorziening aanbrengen (wadi's en greppels) en afkoppelen van verhard oppervlak.	Herinrichting Hordenplein en omgeving	Hordenplein/Hortus in Wijk bij Duurstede	€ 66.550	€ 11.550	€ 22.183	33%	€ 3.850	€ 18.333	66% gemeente en 33% Rijk	start juni/juli 2021	Ja	Ja	Nee	Het hemelwater wordt gescheiden van het afvalwater dit voorkom onnodig transport en zuiveren van schoon hemelwater. Het verminderen van het verharde oppervlakte is postitief voor de waterkwaliteit omdat er minder riooloverstorten plaatsvinden.	8.500 m2 verhard oppervlak afkoppelen van de riolering	De rijksbijdrage wordt ingezet om het verhard oppervlak af te koppelen van de riolering en een infiltratievoorziening aan te leggen. Zonder rijksbijdrage was dit vanwege beperkt budget niet mogelijk.
Wijk bij Duurstede	29	Vergroten van de afvoercapaciteit	Afvoercapaciteit van riolering vergroten door aanleg van hemelwaterriolering en afkoppelen van verhard oppervlakt	Herinrichting Koninginnebuurt te Langbroek	Margrietlaan, Marijkelaan, Irenelaan, Beatrixlaan en Julianalaan in Langbroek	€ 290.400	€ 50.400	€ 96.800	33%	€ 16.800	€ 80.000	66% gemeente en 33% Rijk	2e helft 2021 t/m eerste helft 2022	Nee	Ja	Nee	Het hemelwater wordt gescheiden van het afvalwater dit voorkom onnodig transport en zuiveren van schoon hemelwater. Het verminderen van het verharde oppervlakte is postitief voor de waterkwaliteit omdat er minder riooloverstorten plaatsvinden.	18.000 m2 verhard oppervlakte afkoppelen van de riolering	De rijksbijdrage wordt ingezet om het verhard oppervlak af te koppelen van de riolering door een apart HWA-stelstel aan te leggen. Zonder rijksbijdrage was dit vanwege beperkt budget niet mogelijk.
Zeist	30	Ruimtelijke inrichting	Hemelwater zo veel mogelijk lokaal infiltreren	Herinrichting Kroostweg	Gemeente Zeist	121.605	21.105	40.535	33%	7.035	33.500	Gemeente Zeist 67.000 ex. BTW	2022 - 2023	Ja	Ja	Nee	Vergroenen, verbeteren natuur/biodiversiteit	8.000 m2 70% jaarsom neerslag afkoppelen en infiltreren	Zonder deze regeling kan er niet worden afgekoppeld
Zeist	31	Ruimtelijke inrichting	Hemelwater zo veel mogelijk lokaal infiltreren en groen klimaatadaptief inrichten	Herinrichting Dr s' Jacoblaan e.o.	Gemeente Zeist	190.575	33.075	63.525	33%	11.025	52.500	Gemeente Zeist 105.000 ex. BTW	2022 - 2024	Ja	Ja	Nee	Vergroenen, verbeteren natuur/biodiversiteit. Binnen dit project hebben ook studenten de kans gekregen om zich te ontwikkelen door middel van een onderzoeksopdracht.	14.000 m2 70% jaarsom neerslag afkoppelen en infiltreren	Zonder deze regeling kan er niet worden afgekoppeld
Zeist	32	Ruimtelijke inrichting	Hemelwater zo veel mogelijk lokaal infiltreren	Herinrichting Kwikstaartlaan	Gemeente Zeist	72.600	12.600	24.200	33%	4.200	20.000	Gemeente Zeist 40.000 ex. BTW	2022 - 2023	Ja	Ja	Nee	Vergroenen, verbeteren natuur/biodiversiteit	2.500 m2 70% jaarsom neerslag afkoppelen en infiltreren	Zonder deze regeling kan er niet worden afgekoppeld
Zeist	33	Ruimtelijke inrichting	Hemelwater zo veel mogelijk lokaal verwerken en groen klimaatadaptief inrichten	Herinrichting Griffensteijnselaan	Gemeente Zeist	108.900	18.900	36.300	33%	6.300	30.000	Gemeente Zeist 60.000 ex. BTW	2022 - 2023	Ja	Ja	Nee	Vergroenen, verbeteren natuur/biodiversiteit, verbeteren waterkwaliteit	8.500 m2 50% jaarsom neerslag afkoppelen en infiltreren of oppervlaktewater aanvullen	Zonder deze regeling kan er niet worden afgekoppeld
Zeist	34	Water vasthouden en benutten	Zinloze verharding verwijderen en klimaatadaptieve beplanting terugbrengen	Ontstenen zinloze verharding	Gemeente Zeist	181.500	31.500	60.500	33%	10.500	50.000	Gemeente Zeist 100.000 ex. BTW	2022	Ja	Ja	Nee	Vergroenen, verbeteren natuur/biodiversiteit	2.100 m2 zinloze verharding ontstenen en vergroenen	33% meer ontstenen en vergroenen
			Totaal			€ 17.165.131	€ 2.979.072	€ 4.123.452	24%	€ 715.640	€ 3.407.811								
						€ 13.041.679													
						€ 3.326.548													

Ruimtelijke inrichting
Water vasthouden en benutten
Water bergen (capaciteitsvergroting)
Vergroten van de afvoercapaciteit